

Miskolci Egyetem  
Egészségügyi Kar  
Egészségügyi szervező alapszak  
Egészségturizmus szervező szakirány



## **Gyógy szállodák a turizmusban**

Észak- Magyarország két gyógyfürdőjének összehasonlítása

Dr. Dózsa Csaba  
KONZULENS

Sebák Réka  
2018

# Tartalomjegyzék

Bevezetés .....	3
1. Az egészségturizmus fogalma és típusai Magyarországon .....	5
1.1 A wellness- turizmus.....	6
1.2 A gyógyturizmus.....	7
1.3 Gyógyturizmus Magyarországon.....	9
1.3.1 A magyarországi fürdőkultúra kialakulása és jellemzői.....	9
1.4 A fürdőlétesítmények és szolgáltatásai .....	12
1.4.1 Vizek típusai hazánkban .....	12
1.4.2 Fürdőintézmények és típusok .....	13
1.5 Gyógyintézmények és szolgáltatások .....	14
2. Gyógyturizmus kialakulása Észak-Magyarországon.....	15
2.1 Észak-Magyarország gyógyvizei .....	15
2.2 A választott település bemutatása, Miskolctapolca .....	17
2.2.1 A város fekvése, története.....	17
2.2.2 A Miskolctapolca Barlangfürdő .....	18
2.2.3 Az Aquaterápia gyógyászati- és kényeztető kezelései .....	19
2.3 A választott település ismertetése, Mezőkövesd.....	21
2.3.1 A város fekvése, története.....	21
2.3.2 Zsóry Gyógy- és Strandfürdő .....	21
3. Kutatási módszertan és adatforrások .....	23
4. Kutatás eredményeinek bemutatása.....	25
4.1 A minták bemutatása, Barlangfürdő .....	25
4.2 A Zsóry Gyógy- és Strandfürdő mintájának bemutatása.....	29
5. Összefoglalás, következtetések és javaslatok.....	34
Irodalomjegyzék .....	37
Mellékletek .....	38
1.Kérdőív a Miskolctapolca Barlangfürdő vendégei számára .....	38
2.Kérdőív a Mezőkövesd Zsóry Gyógy- és Strandfürdő vendégei számára.....	41

## Bevezetés

Napjainkban az egészségnek egyre meghatározóbb szerepe van az emberek életében. Ezért fontos, hogy odafigyeljünk rá, megőrizzük egészségünket, ebben segít, ha megismerjük a gyógyturizmus nyújtotta lehetőségeket.

Dolgozatom célja, hogy tájékoztatást adjak a magyarországi gyógyturizmus helyzetéről, valamint hogyan alakult ki hazánkban. Meglátásom szerint, mindenkinek szüksége van arra, hogy tudja, mi az a gyógyturizmus, ezért fontosnak tartom, hogy felhívjam rá a figyelmet. Észak-Magyarország régiójában két gyógyfürdő összehasonlításának segítségével mutatnám be, hogy mi is a szerepe a gyógyturizmusnak, gyógyfürdőknek Magyarországon.

Témaválasztásom fő oka az volt, hogy a szakmai gyakorlatomat a Miskolctapolca Barlangfürdőben töltöttem, valamint már korábban is voltam ott vendégként, továbbá vendéglátásban dolgozóként egyaránt. Másik ok az volt, amiért a Miskolctapolca Barlangfürdőt választottam, mert Európában egyedülálló természeti jelenséggel rendelkezik, mely vonzza a turistákat, de a gyógyulni kívánókat is egyaránt. Úgy gondolom, hogy a gyógyfürdők közt egy különlegesség, mivel jellegzetessége a meleg vízü gyógyvíz. Az itt töltött idő alatt lehetőségem adódott belelátni egyes kezelések megszervezésébe, lebonyolításába. Igyekeztem minél több területbe bepillantást nyerni, ezáltal ismereteimet bővíteni. Továbbá a vendégek véleményére is kíváncsi voltam, minek köszönhetően választották ezt a fürdőt gyógyulásuk érdekében.

A mezőkövesdi Zsóry Gyógy- és Strandfürdőt pedig azért választottam, mert itt található a legmagasabb szulfidkéntartalmú gyógyvíz, valamint Magyarország gyógyvizei közül az első három helyre sorolható.

Dolgozatomban első fejezetében a gyógyturizmus fogalmát, kialakulását szeretném ismertetni. Ezután a két fürdő bemutatása következik. Ezt követően tájékoztatást adok a magyarországi gyógyturizmus helyzetéről napjainkban az említett két fürdő összehasonlításával.

*Célkitűzés:* Kutatásom célja, hogy pontos képet kapjak a gyógyturizmus helyzetéről Észak-Magyarország régiójában, általam választott két gyógyfürdő

összehasonlításával, a vendégek mennyire elégedettek a fürdők szolgáltatásaival. Továbbá érdekelt, hogy a vendégek milyen szempontok alapján választják a gyógyfürdőket.

Kutatásom két részből áll, először szekunder kutatást végeztem szakirodalmakból, valamint belső anyagokból. Másrészt primer kutatást végeztem két kérdőív kitöltésével, érdekelt, hogy az emberek mennyire vannak tájékoztatva a lehetőségekről.

*Hipotézisek:*

- A. A válaszadók ismerik és tudják, hogy milyen hatásai vannak a gyógyvizeknek és milyen kezeléseket vehetnek igénybe.
- B. A megkérdezettek gyógyulás céljából használják a fürdőket.
- C. A fürdők minősége és higiénája is nagyban hozzájárul a válaszadók elégedettségéhez

# 1. Az egészségturizmus fogalma és típusai Magyarországon

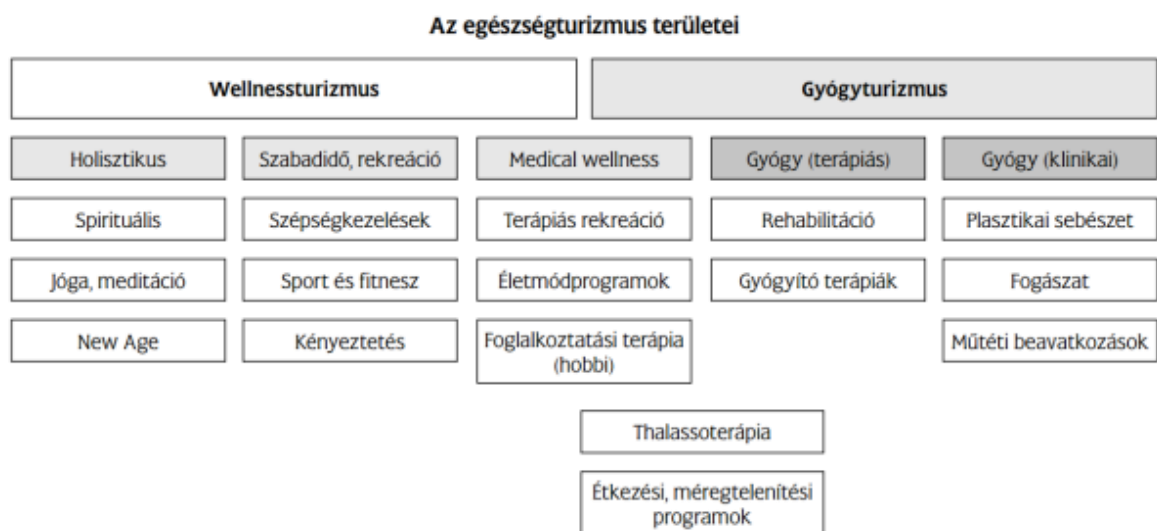
A turizmusnak számtalan ágazata van. Az egyik leggyorsabban fejlődő területe az egészségturizmus. Ez köszönhetően annak, hogy az emberek egészségük megőrzése, lelki és testi állapotuk felfrissülése érdekében igénybe veszik e terület szolgáltatásait. A fogyasztói igények kielégítése érdekében a kereslet megnőtt, kibővült. Új termékek, szolgáltatások jelentek meg a piacon.

Az egészségturizmus definíciója a szakirodalomban sem egyértelmű, mivel a különböző kultúrkörökben, országok szintjein másféle területekre helyeződik a hangsúly.

Az Országos Egészségturisztikai Fejlesztési Stratégia szerint:

*„Az egészségturizmus a gyógy- és wellness-turizmust átfogó fogalom, a turizmusnak azon területét jelenti, ahol a turista utazásának fő motivációja az egészségi állapotának javítása és/vagy megőrzése, tehát a gyógyulás és/ vagy a megelőzés, és ennek megfelelően a célterületen tartózkodása alatt igénybe is vesz egészségturisztikai szolgáltatás (oka)t.” (ÖM 2007)*

Az egészségturizmusban tehát két területet különböztetünk meg: a gyógyturizmust és a wellness-turizmust, melyeknek fő motivációi lehetnek a betegségek javítása, a betegségekből való kigyógyulás, azaz a gyógyulás vagy a megelőzés.



1.ábra: Az egészségturizmus területei (forrás: Smith-Puczko, 2010)

A gyógy-, és wellness-turizmus a mai napig természetes gyógytényezőkhöz köthetők, valamint a hozzájuk kapcsolódó szolgáltatásokhoz.

*A természeti, illetve részben mesterségesen előállított fizikai, kémiai energiákat felhasználó gyógymódok összességét fizioterápiának nevezzük. A terminus a görög eredetű „füzisz” (természet) és a „terápia” (gyógyítás) szavak összevonásából keletkezett. Feladata a betegségek kialakulásának megelőzése, a már lezajlott kórok kiújulásának prevenciója, ezen kívül speciális és tüneti kezelés (Csermely. M. 2002). A fizioterápia osztályába tartozik a fürdőgyógykezelés, a balneoterápia, iszapkezelés, az elektroterápia (kis-, közepes-, nagyfrekvenciás és elektromágneses kezelések), a fototerápia, a termoterápia, a hidroterápia, a mechanoterápia, a gyógymasszázs, a klímaterápia, az ivókúra, a diéta, az inhalációs kúra is (Heim P., é. n.).*

A gyógyturizmusban és a wellnessben egyaránt jelentős vonzerő a víz, melynek nemcsak a fizikai tulajdonságai, hanem a benne lévő anyagok is jó hatással vannak a szervezetre. Nyugtató hatást és kellemes élményt nyújt az emberek lelkivilágának. Azonban az egészségturizmus elsősorban nem csak a víz nyújtotta kezelésekről szól, hiszen a különféle problémákra változatos és összetett szolgáltatásokat vehetnek igénybe az érintettek.

## **1.1 A wellness- turizmus**

Napjainkban a wellness fogalmát többféleképpen értelmezik a szakirodalomban. A Magyar Wellness Társaság szerint *„a wellness olyan életforma, amelynek gyakorlói a civilizáció okozta bántalmakat a test, lélek, szellem együttes kényeztetésével, odafigyelésével, tudatos életvitellel igyekeznek megelőzni.”*

Tehát a wellness-turizmus legfontosabb célja az egészségügyi állapot megőrzése, a testi, lelki, szellemi egyensúly fenntartása. A wellness- turizmus célcsoportjai az olyan egészséges vendégek, akiknek fő célja az egészségmegőrzés, lelkiállapot fenntartása, feltöltődés és különböző „beauty” termékek igénybevétele. A vendégek állandó lakóhelyükön kívül veszik igénybe a szolgáltatásokat, ahol a wellness

szolgáltatók vonzó környezetben, szórakoztató módon kínálják a prevenció programokat valamint lehetőséget adnak az egészséggel kapcsolatos ismeretek megszerzésére. Megkülönböztetjük az aktív (sport) és a passzív (szépségápolás) wellnesst egymástól. Az aktív wellness iránt érdeklődők számára fontos a rendszeres mozgás, az egészséges táplálkozás a passzív wellness típus főbb alapelvei pedig a stresszkezelés, relaxáció, szépségápolás.

#### A wellness- turizmus területei:

1. Selfness
2. Medical wellness
3. Spa
4. Fitness
5. Élményfürdőzés

## **1.2 A gyógyturizmus**

A gyógyturizmus egy olyan utazást jelent, amely az állandó lakóhelyen kívüli gyógyhelyeken vagy gyógyászati létesítményekben való átmeneti tartózkodás, amelynek fő célja valamilyen meglévő betegség gyógyítása orvosi gyógymódok segítségével. A gyógyturizmus célcsoportjába tartoznak a valamilyen krónikus betegségben szenvedő illetve fájdalom enyhítésére vágyó vendégek, akiknek a legfőbb célja az egészségi állapot javítása, panaszok csökkentése, rehabilitáció. A fennálló betegségek gyógyítására, kezelésére különféle természeti gyógytényező (gyógyvíz, gyógyiszap, gyógybarlang) felhasználása szükséges, melyek legfőképpen gyógyfürdőkben, egészségügyi- és gyógyintézményekben találhatóak. Az ilyen betegek orvosi rendelvényre vagy saját maguk általi finanszírozásra veszik igénybe a gyógyászati kezeléseket.

A gyógyturizmuson belül két típust különböztetünk meg: a hagyományos (terápiás) gyógyturizmust, illetve a klinikai (medical) gyógyturizmust. A hagyományos gyógyturizmusra jellemző a természetes gyógytényezők (gyógyvizek, gyógyiszap, gyógygáz, mofetta, mikroklíma) alkalmazása. Ebből adódóan a hagyományos

gyógyturizmus főleg a gyógyászati szolgáltatásokra épül, de kiegészül fizioterápiás kezelésekkel, életmód tanácsadással is.

A klinikai gyógyturizmus viszont nem csak a természetes gyógytényezőkre épülő szolgáltatás, hanem az orvosi beavatkozásokat is magába foglalja (pl. fogászati kezelések, plasztikai sebészet, lézeres eljárások). Ezeket azonban kiegészítheti alternatív és terápiás gyógyászati módszerek is. A klinikai gyógyturizmus célcsoportjai lehetnek a fekvő- és járó betegek egyaránt.

A természetes gyógytényezőkre alapozott gyógyturizmus vonzereje, az olyan gyógyászati helyeket foglalja magába, amelyeket a vendégek esetleg betegek gyógyulás, kikapcsolódás és felüdülés céljából választanak. Ilyen létesítmények lehetnek például gyógyfürdők, gyógyüdülők, gyógyszállók valamint klímagyógyintézetek, melyek jellemzően természetes gyógytényezők felhasználásával érnek el gyógyító vagy rehabilitációs tevékenységeket. Természetes gyógytényezők lehetnek például gyógyvizek, ásványvizek, tengervíz, gyógyiszap, gyógyító gázok vagy a barlangi mikroklíma is.

#### A gyógyturizmus legfontosabb terápiás szolgáltatásai:

- Gyógyvizek alkalmazása
- Ivókúra
- Iszapkezelés
- Hidroterápia
- Súlyfürdő- tornamedence
- Klímaterápia
- Fizikoterápia
- Elektroterápia
- Fényterápia
- Termoterápia



## **1.3 Gyógyturizmus Magyarországon**

### **1.3.1 A magyarországi fürdőkultúra kialakulása és jellemzői**

Magyarország a világ ötödik leggazdagabb termálvízkészlettel rendelkező országa, ez annak köszönhető, hogy a Kárpát-medence különböző földrajzi adottságokkal bír: 147 minősített gyógyvízzel, 39 gyógyfürdővel, 13 gyógyhellyel, 47 gyógyszállóval, 46 wellness-szállóval, 5 gyógybarlanggal és 1 mofettával. Ennek oka, hogy az ország ilyen jó helyen áll az elhelyezkedésnek köszönhető. Hazánkban átlagosan 15-20 méterenként növekszik a hőmérséklet, ebből arra következtethetünk, hogy jóval kisebb mélységből tudunk hévizet nyerni. Tehát az ország ezekből a vizekből nagyobb mennyiséget birtokol.

#### *1.3.1.1 A római kori fürdők*

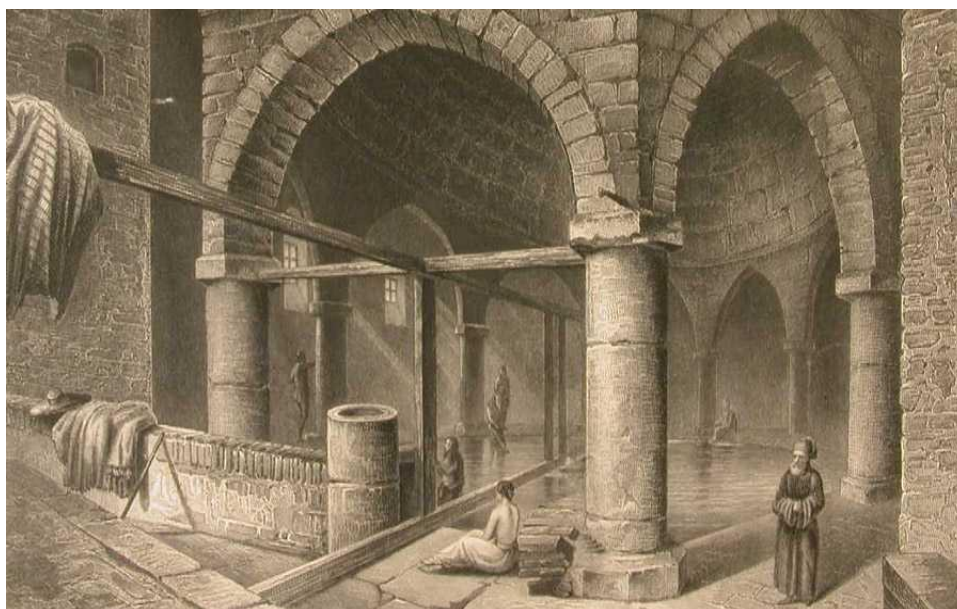
A rómaiak időszámításunk előtt hódították meg Pannóniát, Augustus császár korában. Ez a terület a mai Dunántúl, melynek fővárosa a jelenlegi Óbudán fekvő Aquincum volt, melynek a neve is a víz jelentésével kapcsolatos. 1778-ban a római légió táborhelyén fürdőépületeket, vízvezetékeket, csatornahálózatokat tártak fel. Ebben az időszakban 18 fürdőt azonosítottak, amelyek közfürdők, magánfürdők és katonai fürdők voltak. A feltárás utána a római fürdők jellegzetességei a következők voltak: fűtött öltöző (apodyterium), meleg vizes fürdő (tepidarium), forró levegőjű és forró vizes fürdő (caldarium) valamint a hideg vizes merülő medence (frigidarium). Budapest területén eddig 11 katonai és polgári köz- és magánfürdőt fedeztek fel, erre a területre is jellemző volt a meleg forrásvíz, amelyeket a rómaiak hasznosítottak. Azonban még számtalan dunántúli területen fellelhető a római kori fürdők maradványai, mint például Balfon vagy Tatán. Balf területén ismertek voltak a feltörő gyógyforrások, amelyeket nem csak fürdésre, hanem fogyasztásra is használtak.

#### *1.3.1.2 A középkori Magyarország fürdői*

A népvándorlás lezajlásának következtében a honfoglaló magyarok is a meleg vízü források mentén telepedtek le. Azonban nem voltak a fürdés hívei, de ismerték

egyes források hatásait, amit nem fürdésre, hanem inkább a lovaik ápolására használtak. 1178-tól Buda területén több kórházat építettek, ahol a forrás vizét használták gyógyításra. 1200-as évektől a Margit-sziget északi csúcsán egy leprakórházat az ott lévő kénes forrással láttak el.

Zsigmond király uralkodása alatt fellendültek a magyar fürdők, ez annak köszönhető, hogy a Német-Római Császárság székhelye is Buda volt, így sok külföldi átutazó léphetett be Zsigmond udvarában. Azonban a magyar fürdők hírneve Mátyás király idején is virágzott, ebből az időszakból sok dokumentáció maradt fenn, amelyekben óriási fürdőpalotákról és kisebb fürdőről számolnak be.



1. kép: Középkori Fürdő ([www.termalfurdo.hu](http://www.termalfurdo.hu))

### *1.3.1.3 Törökfürdők*

Az oszmán törököknek is, mint a rómaiaknak kimagasló fürdőkultúrájuk volt, amely a törökök ideje alatt újra felvirágoztatta a budai fürdőket. Abban az időben a Király fürdő vizét már ivókúraként is használták. Ezt a fürdőt nem egy forrás közvetlen közelében hozták létre, hanem a Lukács nevű fürdőből való forrástól kellett és mai napig is kell odavezetni a vizet.

#### *1.3.1.4 A kora újkori fürdőélet a Monarchia idején*

A 18. század közepe és vége felé alakultak ki a vidéki gyógyközpontok. 1743-ban a tihanyi apátságnak köszönhetően a balatonfüredi gyógyvíz rendkívül ismert lett. 1772-ben Festetics György valósította meg az első tutajokra épített fürdőt Hévízen. Ebben az időszakban hozták létre az első fürdőt Parádon is.

A 18-19. században, hazánkban a fürdőket már más szemszögekből is vizsgálták, ezt először Tognio Lajos pesti orvosprofesszor 1839-ben kezdte el, összeírta Magyarország gyógyvizeit és annak vegyi értelmezését.

A kiegyezés utáni korszak ismét megindította a fürdők virágzását, ez annak köszönhető, hogy újabb korszerű gyógymódok jelentek meg az időszakban, mint például fizioterápiás kezelések, melegvizes kúrák, először tanulmányozták az ásványvizek vegyi összetételét. Az orvostudomány fejlődésével számos problémák hatásos kezelésére újabb módszerek jelentek meg, mozgásszervi megbetegedések és a rehabilitáció mellett a fürdőbeli eljárásokat még anyagcserére, idegrendszeri betegségekre valamint nőgyógyászati problémákra is használták. Ebben az időszakban még újabb fürdők épültek az országban, amelyek jelenleg a határokon kívül találhatóak, ilyen közismertek például Pöstyén, Félixfürdő, Palics, Herkulesfürdő. A Balaton is, mint strand ez időben kezdett turistákat vonzani.

#### *1.3.1.5 A 20. század és manapság*

A 20. században a magyar fürdőélet centruma Budapest volt, amelyet 1937-ben a Nemzetközi Gyógyfürdőhelyi Klimatológiai és Tengergyógyászati Egyesület központjának választott. Nem csak a fürdők számai, hanem a választékuk is népszerűsödött, a természetes módon feltörő termálvíz mellett használták a kőolajkutatás következményeként felszínre törő vizeket is. Így alakult ki Hajdúszoboszló, Bükfürdő fürdői is.

A 19. századig a fürdőket szívesebben az előkelők használták, akik egész évben egy gyógyhelyen töltötték az idejüket, azonban a 20. században a fürdőzés mindenkire népszerű lett. Viszont a fürdőkben eltöltött idő nagymértékben csökkent, most már csak egy napra látogatnak el leginkább az érintettek. A 21. századra a turizmus újításának egyik kihangsúlyozott ágazata lett a fürdőkultúra Magyarországon. Temérdek fürdőt bővítettek, újítottak fel és modernizáltak ez időben. Ennek az irányzatnak a célja az egészség megőrzése, valamint természetes úton történő visszaszerzése, amelyben a fürdőknek meghatározó szerepük van.

## **1.4 A fürdőlétesímenyek és szolgáltatásaik**

Az egészségturizmus termékeit az alábbiak szerint lehet megállapítani:

- gyógyszeres szolgáltatások (balneoterápia, hidroterápia, fizioterápia stb.)
- élményfürdő (gyermek számára különböző medencék)
- egyszerű (szauna, masszázs) és összetett (relaxáció) wellness-szolgáltatások
- szépség- és fitnessprogramok (kozmetika, manikűr illetve tornaterem)
- egyéb szórakoztató- és kikapcsolódó szolgáltatások

### **1.4.1 Vizek típusai hazánkban**

A Kárpát-medencében a föld mélyén két rendkívüli széleskörű hévíztároló helyezkedik el. Egyik a Pannon-tenger megmaradt értékei, mely nátriumhidrogén tartalmú ásványvizet tartalmaz, a másik pedig Dunántúli-középhegység alatt található, kalcium-magnézium-hidrogén-karbonátos ásványvíz.

Megkülönböztetünk ásvány-, termál- és gyógyvizet, amelyek definícióit rendelet szabályozza.

*Ásványvíz:* felszín alatti vízrétegből keletkező víz, amely nem káros az egészségre, az oldott anyagok mennyisége 1000 mg/liter.

*Termálvíz:* a megszabott hőfoknál melegebb, a föld mélyéből feltörő, vagy mesterségesen felhozott vizek. Magyarországon azokat a vizeket nevezzük termálvizeknek, amelynek hőfoka eléri vagy meghaladja a 30°-ot. *Gyógyvíz:* azok a föld mélyéről feltörő vagy mesterségesen felszínre hozott ásványvizek, amelyeknek meghatározott betegségekre vonatkozó gyógyhatásait szigorú előírásokhoz kötött orvosi vizsgálatokkal kimutatták. (Csermely, 2002)

Magyarország a világon ötödik termálvízkészlettel bővelkedő országa. 150 melegvizes gyógyfürdővel rendelkezik, amelyből 36 különleges fürdő létezik, melyek radioaktív, kénes-savas, sós-brómos-karbonátos és jódos vizet tartalmaz. Európa legkülönlegesebb és egyedüli barlangfürdője Észak-Magyarországon, Miskolctapolcán található, valamint a leghíresebb meleg gyógyvízű tava pedig Hévízen.

#### **1.4.2 Fürdőintézmények és típusok**

A vízgépészeti eszközök világszerte nagyot fejlődtek, megjelentek újszerű víztisztítók- és forgatók, amelyek a víz tisztaságára és takarékoságára megoldással voltak. A kor előrehaladtával már üzemeltettek fedett- és nyitott medencéket is. A korábbiakhoz képest a vendégek időtöltése az aktív tevékenység felé hajlott, inkább az élményekkel teli fürdő kultúra iránt érdeklődtek. Az idősebb korosztálynál pedig a gyógyulás mellett már előfordult az egészségmegőrzés igénye is, valamint a fiatalság számára aktív és látványos programok szükségességének. (csúszdarendszer)

##### Fürdő típusok:

- Wellness-fürdő
- **Gyógyfürdő**
- Élményfürdő és Aquaparkok
- Uszoda
- Balrangfürdő
- Strandok és termálfürdő

## 1.5 Gyógyintézmények és szolgáltatások

*„Azok a létesítmények, amelyek főként a természetes gyógytényezők (gyógyvíz, gyógyiszap vagy egyéb természetes kezelések) felhasználásával folytatnak gyógyító vagy rehabilitációs tevékenységeket.” (79/1999. EüM rendelet)*

Gyógyfürdőnek nevezzük azokat a létesítményeket, amelyek természetes eljárások alkalmazásával, a balneoterápiás és hidroterápiás kezelések mellett, széleskörű fizioterápiás kezeléseket is nyújtanak.

A hagyományos gyógyfürdők inkább a természetes gyógytényezőkre fókuszáltak, ennek következménye, hogy a gyógyítás fontosabbá vált, mint a megelőzés. Ezért újabb és választékosabb szolgáltatásokat bővítettek, különféle egészség- és fitnessprogramokkal, amelyek színesítették a kínálatot.

*Mozgásszervi betegeket ellátó nappali kórház:* a járóbetegek számára kiterjedt fizioterápiás ellátást nyújtó, kórházhoz hasonló intézmény, amelyek legfőképp természetes gyógytényezőket alkalmaznak. Ehhez az intézményhez hasonló a *gyógyfürdőkórház* is, amely már járóbeteg-részleggel is rendelkezhet.

*Gyógyszálloda:* a szálláshelyek azon típusa, ahol a gyógyulni kívánók számára főként természetes gyógytényezők felhasználásával, orvosi ellenőrzés mellett, terápiás szolgáltatásokat is nyújtanak.

A gyógyszállodák inkább a természetes gyógytényezőkre épülő szolgáltatásokat kínálják, de ezek mellett széles körben a wellness-szolgáltatások is megjelennek. Ennek köszönhetően szívesebben tartózkodnak a vendégek hosszabb ideig az intézményekben, kevésbé időszakhoz kötöttek. Vannak olyan szállodák ahol TB-támogatásával vehetnek igénybe bizonyos szolgáltatásokat, ezek közül gyakran előforduló a víz alatti sugármasszázs, gyógymasszázs és különféle iszapkezelések is. Valamint a nem TB által támogatott szolgáltatások, ezek inkább fizioterápiás kezelések: masszázások, medencefürdő, gyógytorna. 385 településen funkcionál termál- és gyógyfürdő, ezek közül 140 gyógy-és wellnesszálloda is.

## 2. Gyógyturizmus kialakulása Észak-Magyarországon

Az ország területén évszázadokkal ezelőtt csak néhány gyógyfürdőt fedeztek fel, egész Magyarország első közfürdője III. Béla idején épült, az esztergomi hévízfürdő, amit a király első felesége a johannita lovagoknak ajándékozott. A középkorban számos fürdőkultúra virágzásnak indult, először is Miskolctapolcán található források vizeit ebben az időben már a gyógyulni vágyók is használták. 1448-ban épült meg Eger első melegvizes fürdője, az itt kialakult fürdőkultúrát a bencés rend indította el azzal, hogy a kolostorokban fürdőszobákat építettek. Ugyanakkor Eger fürdőjelete a török hódoltság idején tovább fejlődött.

A XVII. század végén az Észak-Magyarországi régióban, a török hódoltság utána, az európai fürdőélet népszerűsödött. Egerben 1695-től a püspök szabályozta meg a hévizek használatát, ez azt jelentette, hogy a városi polgárok és a várost látogatók a szabad fürdőket használhattak, a hódoltság idejéről fennmaradt török fürdők pedig a püspöké.

A terület fürdőkultúrájának virágzását fellendítette az 1856-ban épített egri szabadtéri uszoda, valamint 1859-ben a miskolctapolcai fürdőintézet, amelynek belső fürdő épületét inkább a nemesek, a szabad ég alatt létesített fürdőt pedig az alsóbbrendűek használhatták.

Az 1930-as években Észak-Magyarország területén számos fürdőépületet renováltak valamint újabb fürdőket építettek. A harmincas évek végén Miskolctapolca régi építésű fürdőjét lebontották és a helyére modernebb épületet építettek. Sőt erre az évre tehető a mezőkövesdi termálfürdő születése is, ahol 1939-ben kiépítették az első úszómedencét. Ám az utóbbi évtizedekben számos új fürdő nyílt meg, ennek köszönhető, hogy az Észak-Magyarországi régióban is fellendült a gyógyvizeken alapuló fürdőturizmus (pld. Egerszalók, Bükkszék).

### 2.1 Észak-Magyarország gyógyvizei

Magyarország kimagaslóan gazdag gyógyvízkészlettel rendelkező ország. Az ország számos területén számtalan termáلكút, elismert gyógy- és ásványvíz fakad. 43 gyógyfürdő, egy természetes széndioxid gáz, és öt minősített gyógyiszap

található. 5 gyógybarlang és 17 gyógyhely kiemelkedő hazánkban, melyek közül öt Észak-Magyarország régiójában található: Eger, Parádfürdő, Mezőkövesd, Miskolc-Lillafüred, Gyöngyös-Kékestető. Az itt lévő természet szépségei és kincsei mindenki számára elérhetőek: gyógyító klíma, gyógyhatással bíró gyógyvizek, mofetta, amelyek vonzzák a gyógyulni és egészségüket megőrző vendégeket.

Hazánknak ezen a részén számos hévízkutat tártak fel, melyek nagyobb részben gyógyítás célra alkalmazhatóak, azonban ivóvízellátásra, fürdők melegítésére is használják. Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 11 új, 30°-nál melegebb vízű hévízkutak találhatóak, melyekből ismertek a mezőkövesdi, tapolcai és miskolci fürdők valamint Sárospatak mellett, Végárdó.

Az itt fakadó vizek összetételük szerint csoportosíthatók, amelyek lehetnek egyszerű termális vizek, egyszerű szénsavas, nátrium-hidrogén-karbonátos, vasas, kénes, jódos-brómos, radioaktív vizek. A területen jórészt az *egyszerű termális vizek* találhatóak, amelyek évi középhőmérséklete a folyók, tavak vizénél 20° fölött, ásott kút esetében 25°felett van, valamint sótartalmuk jóval kisebb 1000 mg-nál. Ezek a területek Eger, Leányfalu, Mátraderecske, Miskolc.

A *kénes vizeknek* két fajtája van, egyik fajta, amelyben a víz se szénsavat, se kénhidrogént nem tartalmaz. A másikban pedig mindkettő előfordul. Ide tartozik a kalcium-magnézium-hidrogén-karbonátos, kloridos, kénes víz Mezőkövesden a Zsóry-fürdő vize.

*Radioaktív egyszerű termális vizek* oldott mennyisége nem éri el a 1000 mg-ot literenként, de hőmérsékletük meghaladja a 25°-ot. Ezek a vizek alkalmazhatóak fürdő, vagy ivóvíz formájában, valamint betegségek gyógyításra is, mégpedig mozgásszervi betegségek, belső szervek működés zavaraira. Az ilyen vizek főként Egerben és Miskolctapolcán találhatóak.

Észak-Magyarország jelenlegi működő termálfürdői közül Eger a hetedik, Miskolc pedig a kilencedik helyet szerezte meg az országos rangsorban. A régióban a legkiemelkedőbb helyet Parádfürdő kapta, ahol a gyógyászati szolgáltatások használatára szanatórium is épült.

Észak-Magyarország területe, megfelelő domborzati adottságaival, pihentető, nyugodt éghajlati jellemzőivel csalogatja az ide gyógyulni vagy pihenni látogatókat.



A jól kialakított fürdőkönyezet mellett nem csak a gyógykúrák miatt, hanem a tiszta levegő, parkos környezet is vonzza az embereket a hatásos gyógyulás, állapotmegőrzés érdekében.

A termál- és gyógyfürdők használatakor meglehetősen fontos a szakértelem és a szakismeret. A gyógyvizek különböző betegségek kezelésénél alkalmazhatóak : mozgásszervi betegségeknel, nőgyógyászati problémáknál, bőrbetegségek kezelésénél, szív- és érrendszeri megbetegedéseknél. A gyógyításnál lehet fürdőkezelést, iszapkezelést és ivókúrát alkalmazni, de kiegészíthetőek a kezelések különféle masszázssokkal, gyógytornákkal is. De vannak olyan betegségek, ahol nem megengedettek a gyógymódok használata ilyen például magas vérnyomás, daganatos megbetegedések, fertőzések, asztmatikus rohamok.

## **2.2 A választott település bemutatása, Miskolctapolca**

### **2.2.1 A város fekvése, története**

Miskolctapolca Észak-Magyarországon, Miskolc délnyugati részén található, a Bükk hegység keleti részében valamint a Hejő-patak völgyében. A 19. század végétől kezdetben kis területen alakult ki, azonban csak a 20. századtól vált üdülőterületté. Tapolca kis területének jellegzetességei a feltörő gyógyforrások valamint a természeti vonzerők. Ez nem csak a növényzetet foglalja magába, hanem egy különleges, páradús levegővel is rendelkezik.

A városrész történetet már a 13-14. században összekapcsolták Miskolc és a közeli kisebb településekkel. A fővárost alapító lakosságnak itt volt a központja, viszont temetkezési helyként is működött ebben az időben. A 14. század végére a temetkezési helyek és az épületek tönkrementek, elpusztult a környezet. A lepusztított Tapolca a 19. század elejétől újra virágzásnak indult, viszont még nem nevezhető lakott területnek. 1743-ban felépült az első fürdője, ami nem csak a vendéglátásra, hanem az egészség megőrzésére is fókuszált. 1934-ig a fürdőépületek gyors változása és újjáépítése miatt Tapolca hivatalosan is üdülőhellyé alakult. Az üdülőhellyé válás utána panziók, fogadók jelentek meg valamint rohamosan megépültek a lakóházak, villák. A gyors fejlődés és fejlesztés

fókuszába a gyógyvíz került, ebből adódóan 1969-ben megépült a Barlangfürdő kagyló alakú szabadtéri medencéje.

### 2.2.2 A Miskolctapolca Barlangfürdő

A miskolctapolcai Barlangfürdő egy igazi különlegesség Európában, melynek jellegzetessége a magas hőmérsékletű karszt tartalmú víz. Ilyen magas hőfokú víz az országban máshol nem található, a 30°-os víz mellett a barlang klímája is gyógyhatású, mely leginkább ízületi betegségekre javasolt, de mivel a sótartalma alacsonyabb, mint más gyógyvizeké, ezért korlátlan ideig használható.



3. kép: Miskolctapolca Barlangfürdő ([www.bagyinszki.eu](http://www.bagyinszki.eu))

4.

A barlang és a termálforrás már régóta ismert volt, de Tapolca fürdőhellyé válása a törökök ideje után bontakozott ki. 1711-ben a tapolcai apát felhívta a figyelmet a terület helyzetére, és a fürdő helyrehozását javasolta, orvosokat hívott Kassáról, akik tanulmányozták a víz gyógyító hatását. A fürdő újjáépítését 1723-ban kezdték meg. Ebben az évben a források vizei még hidegvízűek voltak, ám ezt is ugyan úgy használták, mint manapság, csak jóval hűvösebb volt a hőmérséklete. 1743-ban a fürdőépületet fából építették, három medencével, fürdő- és vendégházzal egyaránt. Azonban a század végére a fürdő gondozás nélkül maradt, így az épület is romlásnakindult.

A 18. század közepétől a tapolcai apát ismét újjáépítette és kibővítette a fürdőépületét. A 19-20.században indult meg Tapolca tényleges fellendülése, 1934-ben igazi fürdőhellyé minősítették. Az egész üdülőterület lényege a víz, ezért a régi fürdő helyett egy korszerűbb intézményt építettek, amely 1939 és 1941 között valósult meg. A fürdő újjáépítése során egy 31,5°-os forrás tört fel a felszínre, ilyen máshol nem létezett, ezért sok tervet szerettek volna megvalósítani a barlanggal kapcsolatban. Így 1941. május 28-án nyitották meg a fürdőépületet. A fürdő első barlang részét 1959-ben adták át, majd tíz évvel ezután, 1969-ben épült meg a kagylómedence, ami a mai fürdő szimbóluma.

1980-as évek elején újabb barlangjárásokat, termeket, folyosókat kapcsoltak a meglévő fürdő területéhez, kialakították a melegebb (34°és 36°-os) medencéket is. 1998 és 2005 között a fürdőben számos bővítések történtek, felújították a fogadócsarnokot, modernizálták az öltözőket és a gépeket. 2000-es években történtek azonban a legnagyobb terjeszkedések, amelyek csaknem hét évig tartottak. Rengeteg átalakítás történt, ez időben épült a terápiás, gyógyászati részleg, amely barátságos környezetben, modern gyógyászati eszközökkel gyógyítják és csökkentik a mozgásszervi panaszokat. Viszont tartalmaznak még kiegészítő szolgáltatásokat is, azoknak, akik felfrissülésre, megelőzésre vagy kényeztetésre vágnak.

### **2.2.3 Az Aquaterápia gyógyászati- és kényeztető kezelése**

A pompás és különleges barlangi fürdőzés mellett különböző kiegészítő szolgáltatások is igénybe vehetők. A kezelések a kialakított Barlang Aquaterápia részen alkalmazhatóak, amelyek tökéletesen megfelelnek a népi gyógyászat és a korszerű technológia ötvözetével. A szükséglet kielégítésére a szolgáltatások orvosi céllal is igénybe vehetők, de felhasználhatók pihenésre, relaxációra is. Az Aquaterápiát igénybe vevő vendégek többféle masszázssok, szépség- és Spa kezelések között választhatnak, azonban előfordulnak másfajta szolgáltatások is, mint például a halpedikúr, méregtelenítő kezelések.

A gyógyászati részlegen NEAK/OEP támogatással valamint orvos ajánlásával is igénybe vehetők a kezelések a gyógyulni vágyóknak. Aki orvosi vényvel

alkalmazza a kezeléseket, a gyógyulás mellett két óráig díjmentesen használhatja a Barlangfürdő medencéit is. A támogatással igénybe vehető kezelések a következők: iszappakolás, súlyfürdő, szénsavas kádfürdő, orvosi gyögmasszázs, tangentor, víz alatti csoportos gyógytorna.

*Iszappakolás:* Az iszap gyógyító hatása már régóta népszerű. A gyógyiszap a természetben megtalálható anyag, mely fizikai és kémiai sajátossággal rendelkezik, hatására biológiai funkcióátalakulások jönnek létre. Az iszappakolás legfőbb célja a test relaxálása, fájdalmak kiküszöbölése valamint izomlazítás.

*Súlyfürdő:* Víz alatti gyógyító eljárás, melynek célja az ízületi felületeket egymástól eltávolítsa. Teljesen fájdalommentes kezelés. Térdízületi kopásnál, gerencsérv okozta tünetek csökkentésekor alkalmazzák.

*Orvosi gyögmasszázs:* A masszázis során különböző módszerek párosítását alkalmazzák, melyek segítségével hozzájárulnak a test egészséges működéséhez. A terápia stressz oldására, valamint egészségügyi problémákban segíthet.

*Víz alatti vízsugármasszázs (Tangentor):* A készülék a kádból vizet vezet a szívócső segítségével, a szükséges nyomással vissza a betegre. Ezt a kezelést mozgásszervi betegségeknél, izomproblémáknál ajánlják.

*Szénsavas kádfürdő:* Az eljárás során szénsavgázt (CO<sub>2</sub>) irányítanak a vízbe. A szénsavgáz kisebb masszázis formájában fejt ki hatását a bőrre. Szív-és érrendszeri betegségeknél, alsó végtag verőér betegségnél alkalmazzák.

*Víz alatti csoportos gyógytorna:* A víz hidrosztatikai nyomása ellazítja az izomzatot, könnyíti az ízületeket, a súrlódási ellenállás pedig formálja az izomzatot, befolyásolja a mozgásokat. Balesetek utáni terápiáknál, ízületi protézises műtéteknél használják.

## **2.3 A választott település ismertetése, Mezőkövesd**

### **2.3.1 A város fekvése, története**

Mezőkövesd az Észak-Magyarországi régióban, a Bükk hegység déli peremén, az Alföld és az Északi-középhegység találkozásánál terül el. Központi elhelyezkedésének köszönhetően mindenki számára egyszerűen megközelíthető a nemzeti parkok, történelmi emlékművek és világörökségi helyszínek is.

A népvándorlás idején már lakott terület volt, a honfoglalás korában megalakult az első magyar település. A 14. században a diósgyőri királyné uralkodása alá tartozott, valamint az egész középkorban a diósgyőri vár birtok legnyugatibb települése volt. Mezőkövesd az Anjou korszakban rengeteget fejlődött, ennek köszönhetően a 15. században többnyire már mezővárosként emlegették. A várost és a környék lakóinak népeit, a matyó népcsoportnak nevezték, mely Mátyás király nevéből származik. A törökök uralkodása alatt, az egri vár ostroma után 1552-ben elpusztult, az 1596-os mezőkeresztesi csata után elhagyatott városnak tekinthető, a török idő végéig népességszáma lecsökkent.

A 18-19. század között a város virágzásnak indult. 1860-as években a mezőkövesdi vasúti fővonal kialakult, ez megkönnyítette a városi közlekedést, valamint a szállítást. Ebben az időben a lakosság száma is rohamosan nőtt, 1870-ben a községnek 9324 lakója volt, ami 1920-ra elérte a dupláját. 1939-ben egy olajkutatás alkalmával 800 méter mélyből fakadó 72°-os kén tartalmú gyógyvízre bukkantak, ami az országgyűlési képviselő, Zsóry Lajos családi birtokán található. Itt épült meg a mai Zsóry Gyógy- és Strandfürdő.

### **2.3.2 Zsóry Gyógy- és Strandfürdő**

A Zsóry Gyógy- és Strandfürdő az Észak Magyarországi régió legnépszerűbb szulfidkén tartalmú fürdője, ami a legmagasabb kén tartalmú víz Magyarország gyógyvizei között. Kiemelkedő gyógyító hatásának köszönhetően Magyarország első három gyógyvize közé tartozik.



3. kép: Zsory Gyógy- és Strandfürdő ([www.zsory-furdo.hu](http://www.zsory-furdo.hu))

Az 1939-ben olaj után kutatva találtak rá Zsory Lajos országgyűlési képviselő udvarában a 800 méter mélyről fakadó gyógyvízre. A víz 23-30 méter magasra tört fel, mely percenként 3000 liter 62°-os vizet szolgáltat. Zsory Lajos kezdetben palackozva szolgáltatta forgalomba a termálvizet, majd 1940-ben megépült az első fürdőmedence, ami a lakosság számára azonnal népszerű lett a gyógyító hatása miatt. 1950-ben megvizsgálták a víz kémiai és fizikai felépítését, és rájöttek arra, hogy a víz értékes, mert kalciummagnézium-hidrogénkarbonát-klorid-kén összetételű, melyet hivatalosan 1968-ban bocsátottak gyógyvízzé. Az 1970-es években a fürdő kimagasló fejlődésnek indult, modernizálták az épületet, és számos létesítményt építettek a fürdőhöz. 1971-ben fedett fürdőcsarnokot, fedett folyosót, kertet, járdákat építettek, valamint 1972-73-ban megépült az új főbejárat. 1980-81-ben elkészült a gyógyászati épület, melynek köszönhetően 1983-ban gyógyfürdővé nyilvánították a fürdőt. A gyógyászati épületet 2004-ben modernizálták.

A fürdő gyógyvize, a kén a bőrön keresztül felszívódik, értágító hatású, ezért csökkenti a vérnyomást, javítja az erek vérellátását. A kénes fürdő gyulladáscsökkentésre is alkalmazható. Serkenti a légzést, helyreállítja az anyagcserét, alkalmas még sérülések, ortopédiai műtétek gyógyítására is. A különböző gyógyászati kezeléseket 2005 óta vehetik igénybe a vendégek, melyek egy részét csak orvosi vényvel használhatják. A gyógyászati részlegen orvosi

rendelő is található, amelyet hetente két alkalommal látogathatnak meg a betegek. 12 masszírozó fülke, 9 ágy biztosítja az izsappakolások kezeléseket, 5 tangentor valamint 3 kád elérhető a kád- illetve a szénsavasfürdős kúrákhoz. Ezeken kívül még 15-20 perces masszázst is igénybe vehetnek a betegek.

*Izsappakolás:* A balneoterápia jellegzetes formája, lassan alkalmazza a hőt. A meleg izsappakolás hőmérséklete 42°-os, mely serkenti a keringést.

*Súlyfürdő:* 34-35°-os hőmérsékletű vízben alkalmazható, mely gerincproblémákra, alsóvégtagi ízületi problémák kezelésekor ajánlott. A bokára és a derékre súlyokat pakolnak, így nyújtják a gerincet.

*Szénsavas fürdő:* A kezelés közben szénsav jut a fürdővízbe, mely növeli a bőr szén-dioxid telítettségét, lassul a szív működés, csökken a vérnyomást. Relaxációs hatású.

*Víz alatti vízszugármasszázs (tangentor):* Termál- valamint gyógyvízzel alkalmazható, de használható a csapvíz is. A vízszugárnak köszönhetően masszírozza az izmokat, felszabadítja a letapadt szöveteket, javítja a lelkiállapotot.

### **3 Kutatási módszertan és adatforrások**

A kutatási kérdések megválasztásához fontos meghatározni egy kérdőív elkészítése során azt a szegmenst, melynek tagjai aktív látogatói az általam bemutatott gyógyintézményeknek. Esetemben ez a szegmens a gyógyfürdők szolgáltatásait

igénybe vevők, nem csak a gyógyulni vágyók voltak, hanem a fürdőt egyéb okokból látogatók is. Összokaságnak az aktív és passzív látogatókat tekintettem, így a kutatásom nem reprezentatív megkérdezés, mivel 120 embert kerestem meg a kérdőív kitöltésével.

Kutatásom célja az volt, hogy feltérképezsem a fürdők látogatottságát, a szolgáltatások minőségét, a fürdőkkel kapcsolatos észrevételeiket, élményeiket, elvárásaikat, esetleges panaszait egyaránt.

Egyéni kutatásom fő részét egy online kérdőív képezte. Ennek elkészítése során törekedtem arra, hogy egyszerű, megfelelően tagolt és mindenki számára érthető legyen. Szerkezetileg elmondható, hogy a kérdések egy témához kapcsolódva és egymásra épülve következnek. A legtöbb kérdés egyszerű, feleletválasztós melyeknél fontosnak tartottam az egyéb válaszlehetőség megadását is, hiszen ennél a lehetőségnél tudták a kitöltők egyéni válaszaikat, javaslataikat illetve a kérdéstől eltérő válaszaikat megadni. Néhány szöveges választ igénylő kérdést is elhelyeztem a kérdőívben, melyben saját véleményüket írhatták le arról, hogy tudják-e mire jó a gyógyvíz, vagy hogy mivel bővítenék a szolgáltatásokat. Több skálás rendszerű kérdést is alkalmaztam a kérdőívben, melynek során a „nem elégedett”-től az „elégedett”-ig kellett megjelölniük a válaszadóknak a válaszokat.

Ezt a kutatási módszert praktikusnak találtam, hiszen csak egy kérdőívet kellett készítenem és ezt megosztanom egy online felületen, melyet egy kattintással már bárki ki tudott tölteni. Ez a módszer a személyes megkérdezésnél sokkal rövidebb ideig tart, valamint nem biztos, hogy a gyógykezeléseket igénybe vevők szívesen foglalkoznak gyógyulásuk, pihenésük idejében egy kérdőív kitöltésében. Ezen kívül így a válaszadók száma nagyobb valószínűséggel éri el azt a nagyságot, amelyből egy konkrét elemzés készíthető és következtetések vonhatók le belőle. Nem utolsó szempont, hogy így a kitöltők számára teljesen biztosított az anonimitás. A fürdőknek köszönhetően megjelent a kérdőív a saját oldalaikon is, így rövid idő alatt a kitöltők száma elérte a 120 főt.

Kérdőíves felméréssel három dologra szerettem volna választ kapni a két fürdővel kapcsolatban, hogy meg tudjam vizsgálni a hipotéziseimet:

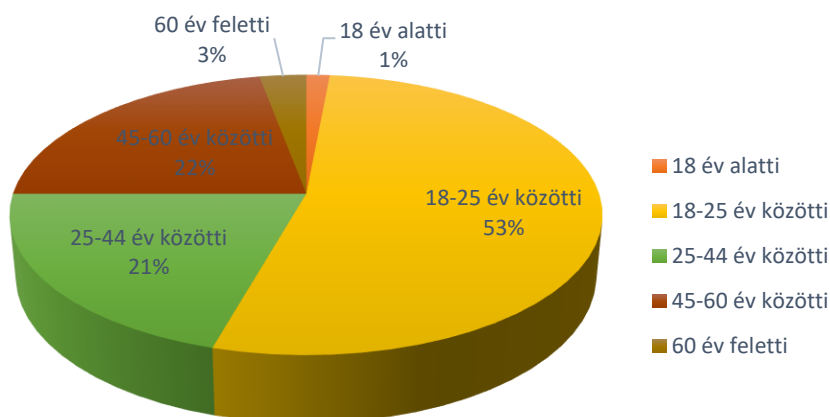


- A. A válaszadók ismerik és tudják, hogy milyen hatásai vannak a gyógyvizeknek és milyen kezeléseket vehetnek igénybe.
- B. A megkérdezettek gyógyulás céljából használják a fürdőket.
- C. A fürdők minősége és higiénája is nagyban hozzájárul a válaszadók elégedettségéhez.

## 4 Kutatás eredményeinek bemutatása

### 4.1 A minták bemutatása, Barlangfürdő

Az általam készített kérdőív első felében felmértem a válaszadókat koruk, nemük és iskolai végzettségük alapján.



2. ábra: A válaszadók számának százalékos megoszlása koruk alapján, Miskolctapolca Barlangfürdő

Az 2. ábra a kérdőív kitöltött személyek számának eloszlását mutatja be koruk alapján. A kérdőívet összesen 68-an válaszolták meg. A válaszadók legnagyobb része 53%-a 18-25 év közötti fiatalok. Őket követik a 45-60 év közöttiek 22%-al és a 25-44 közöttiek 20,6%-al. Negyedik helyre kerültek a 60 év felettek, akiket a megkérdezettek 2,9%-a képviselt, utolsó helyre pedig a 18 év alattiak 1%-al. Ennek az lehet az oka, hogy a fiatalabbak nagyobb számban rendelkeznek internet-hozzáféréssel és több időt töltenek a számítógép előtt, mint az idősebb korosztály.

Az iskolai végzettségnél a válaszadók legnagyobb százaléka az érettségit jelölte ezt követi kisebb százalékban a főiskola és az egyetemi végzettség.

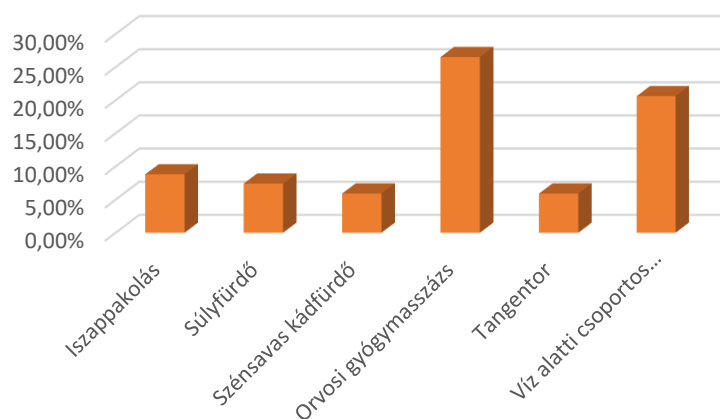
A nemek arányát tekintve a nők voltak túlnyomó többségben. 68 válaszadó közül 53 nő (77,9%) és 15 férfi (22,1%) volt.

## Az eredmények ismertetése

*A. hipotézis: A válaszadók ismerik és tudják, hogy milyen hatásai vannak a gyógyvizeknek és milyen kezeléseket vehetnek igénybe.*

A vizsgálatot 5 kérdés alapján végeztem el, melyek a következők voltak: tudja-e mire jó a Barlang gyógyító termálvize, ha igen, mire ; szakorvosi vénnel érkezett a Miskolctapolca Barlangfürdőbe ; mely kezeléseket veszi igénybe a NEAK (régii OEP) által ; mit vár az igénybe vett kezelésektől; a kezeléseket után érzett valamilyen változást.

68 válaszadóból 30 fő válasza az volt, hogy nem ismeri a termálvizek hatásait. Ennek oka az lehet, hogy a fiatalabb korosztály töltötte ki a kérdőívet és nem gyógyászati szándékkal keresik fel a fürdőt, hanem kikapcsolódás, szórakozás céljából. A többi válaszból kiderül, hogy vannak, akik ismerik, és kezelés céljából alkalmazzák a gyógyvizet. Válaszok között szerepel, hogy ízületi betegségekre, ízületi fájdalmakra, fájdalom csökkentésre, légúti megbetegedések elkerülése céljából látogatják a fürdőt.

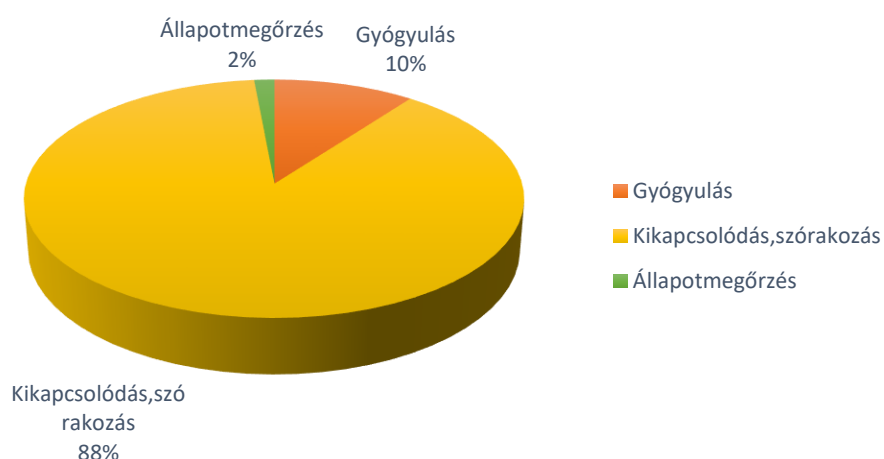


### 3. ábra: Igénybe vehető kezelések százalékos megoszlása

A kitöltők 10,3%-a szakorvosi vényvel veszi igénybe a kezeléseket. Vannak olyan kezelések, amelyek orvosi vény nélkül is igénybe vehetők. A 3 ábra mutatja, hogy melyek a legnépszerűbb kezelések a Barlangfürdőben. A legnépszerűbb az orvosi gyógymasszázs, melyet a kitöltők 26,5%-a vett már igénybe. Ezt követi a vízalatti csoportos gyógytorna, 20,6%-al, az iszappakolás 8,8%-al, a súlyfürdő 7,4%-al valamint a szénsavas kádfürdő és a tangentor 5,9%-al.

A kitöltők elvárásai és a kezeléseket után megjelenő változások közül a legfontosabb a fájdalomcsillapítás és a jobb közérzet megszerzése. Azt gondolom, hogy ennek az oka az lehet, hogy a mai rohanó világban az emberek nem a betegségek megelőzésére fektetik a hangsúlyt, hanem már a meglévő és kialakult betegségeket szeretnék gyógyítani és enyhíteni.

*B. hipotézis: A megkérdezettek gyógyulás céljából használják a fürdőket.*

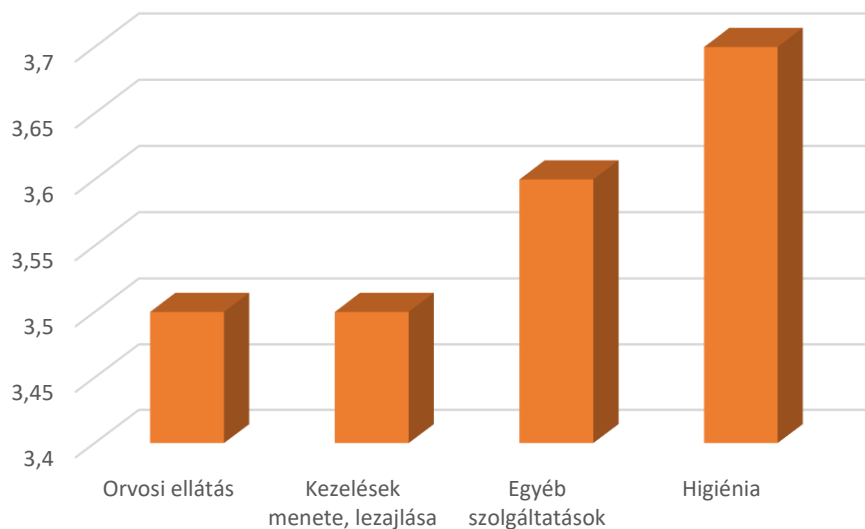


4. ábra: A fürdőbe érkezés célja százalékos megoszlásban

A válaszadók legtöbben kikapcsolódni és szórakozni járnak a fürdőbe. Azért alakulhatott így ez a válasz, mert inkább a fiatalabb korosztály tagjai töltötték ki a kérdőívet. A Barlangfürdő nem csak gyógyfürdőként, hanem sima strandként is szolgál. Az éjszakai fürdőzés egy sokak által szívesen látogatott program, mely inkább a szórakozást és kikapcsolódást helyezi előtérbe, mint sem a gyógyászatot.

*C. hipotézis: A fürdők minősége és higiéniája is nagyban hozzájárul a válaszadók elégedettségéhez.*

Több kérdés alapján vizsgáltam ezt a kérdést. Mindegyik kérdés során egy 1-től 5-ig terjedő skálán kellett értékelniük, ahol az 1 „nem elégedett” az 5-ös pedig az „elégedett” volt.



5. ábra: Elégedettség százalékos megoszlása

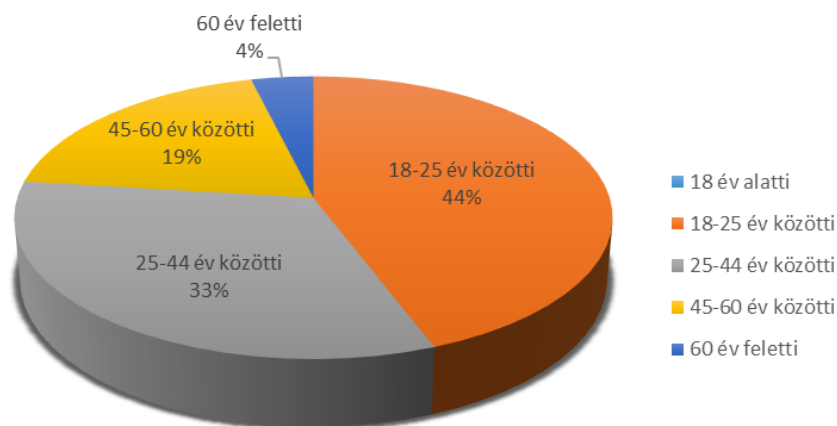
A diagramon szereplő eredmények alapján a válaszadók a legfontosabbnak a higiénit tartják, és ezzel is a legelégedettebbek a fürdővel kapcsolatban.

A fenti kérdéseken kívül szerettem volna tudni azt is, hogy vettek-e igénybe az ország más területén hasonló szolgáltatásokat, kezeléseket a kérdőív kitöltői. Mivel a kitöltők legnagyobb százaléka Észak-Magyarországon él, így a legtöbben ezen a területen, tájegységen látogatták már meg hasonló fürdőket. Ilyenek például: Bogács, Hajdúszoboszló, Mezőkövesd.

Kíváncsi voltam arra is, hogy mi változtatnának a fürdőn, illetve milyen javaslataik vannak a jövőre vonatkozóan. A legtöbben a fürdő szolgáltatásainak bővítésére tettek javaslatot. Megemlézték a kedvezményes belépőket a helyi lakosoknak, a nyitvatartási idő bővítését valamint nagyobb helyigényt a különböző kezelésekhöz, ehhez kapcsolódóan pedig képzett szakemberek bővítését.

## 4.2 A Zsóry Gyógy- és Strandfürdő mintájának bemutatása

Az online kérdőívembe a válaszadókat először koruk, nemük és iskolai végzettségük alapján vizsgáltam meg.



6. ábra: A válaszadók koruk szerinti százalékos megoszlása, Mezőkövesd Zsóry

A 6. ábra a kérdőív kitöltött személyek számának eloszlását mutatja be koruk alapján. A kérdőívet összesen 52-en töltötték ki. A válaszadók legnagyobb része 44%-a 18-25 év közöttiek. Őket követik a 25-44 év közöttiek 33%-al, majd a 45-60 év közöttiek 19%-al. Negyedik helyre kerültek a 60év feletti, akik a megkérdezettek 4%-a. Ezt a kérdőívet is inkább a fiatalok töltötték ki, ez annak köszönhető, hogy nagyobb számban rendelkeznek internet-hozzáféréssel, mint az idősebb korosztály.

A nemek arányát tekintve nagyjából női válaszadók voltak. 52 válaszadó közül 38 nő (73,1%) és 14 férfi (26,9%) volt.

A válaszadók közül legnagyobb százalékban az iskolai végzettségnél az érettségit jelölték meg, ezt követi kisebb százalékban a főiskola és az egyetemi végzettség.

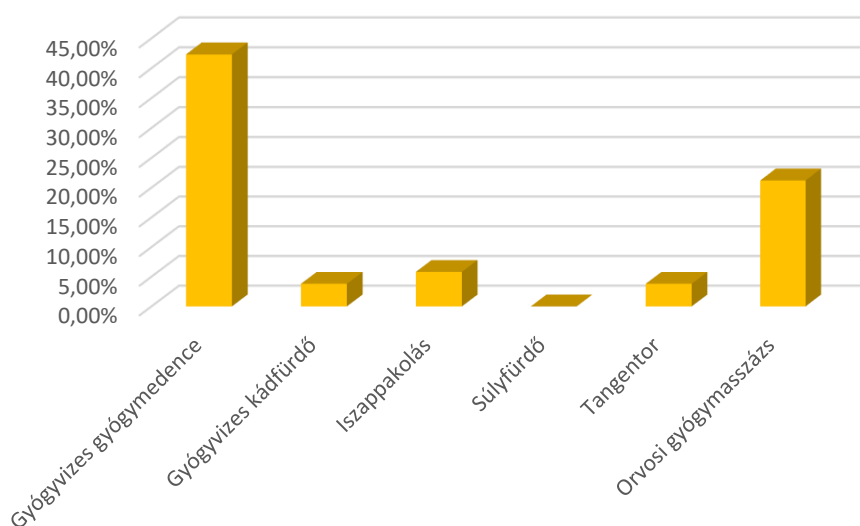
## Az eredmények ismertetése

A. *hipotézis: A válaszadók ismerik és tudják, hogy milyen hatásai vannak a gyógyvizeknek és milyen kezeléseket vehetnek igénybe.*

A vizsgálatot 6 kérdés alapján végeztem el, melyek a következők voltak: tudja-e mikor alkalmas és mikor nem alkalmas a Zsóry kénhatású gyógyvize; szakorvosi vénnel érkezett a mezőkövesdi fürdőbe; mely kezeléseket veszi igénybe a NEAK

(régis OEP) által; mit vár az igénybe vett kezelésektől; a kezelések után érzett valamilyen változást.

58 kitöltőből 22 válaszadó nem tudta, hogy mikor alkalmas a kényrtartalmú gyógyvíz, valamint 58 kitöltőből 30 válaszadó nem tudta, hogy mikor NEM alkalmas a kényrtartalmú gyógyvíz használata. Ennek oka az lehet, hogy a fiatalabb korosztály töltötte ki a kérdőívet, akik inkább szórakozás és kikapcsolódás céljából érkeztek a fürdőbe. A válaszok között szerepelt, hogy mozgásszervi betegségeknél, nőgyógyászati gondoknál alkalmazható, továbbá szív és érrendszeri megbetegedéseknél, magas vérnyomásnál nem alkalmazható a kényrtartalmú gyógyvíz.

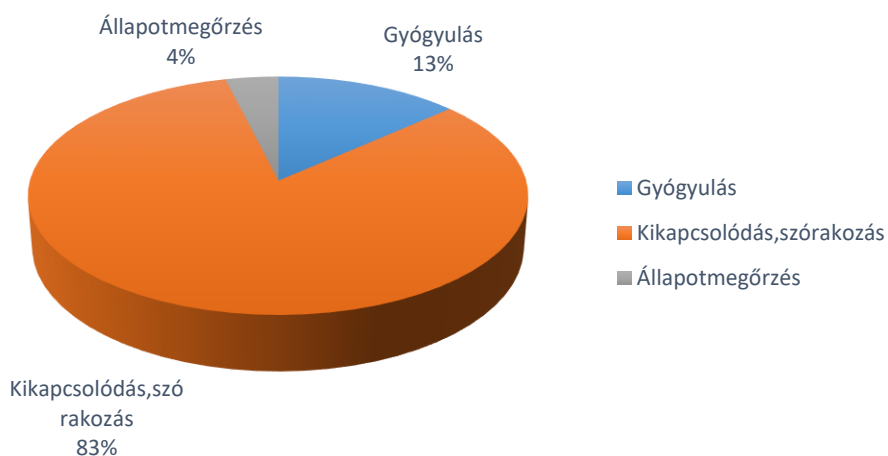


7. ábra: Igénybe vehető kezelések százalékos megoszlása

A válaszadók közül 13,5% szakorvosi vényvel érkezett a fürdőbe, és ezáltal veszi igénybe a kezelést. Azonban vannak olyan kezelések is melyek vény nélkül is igénybe vehetők. A 7. ábra mutatja, hogy a legnépszerűbb a kitöltők között a gyógyvízes gyógymedence, melyet 42,3%-a vette igénybe. Ezt követi az orvosi gyógymasszázs 21,2%-al, az iszappakolás 5,8%-al, valamint a tangentor és a gyógyvízes kádfürdő 3,8%-al.

A kitöltők elvárásai és a kezelések után megjelenő változások közül a legfontosabb a stressz oldás és a jobb közérzet megszerzése.

B. *hipotézis: A megkérdezettek gyógyulás céljából használják a fürdőket.*



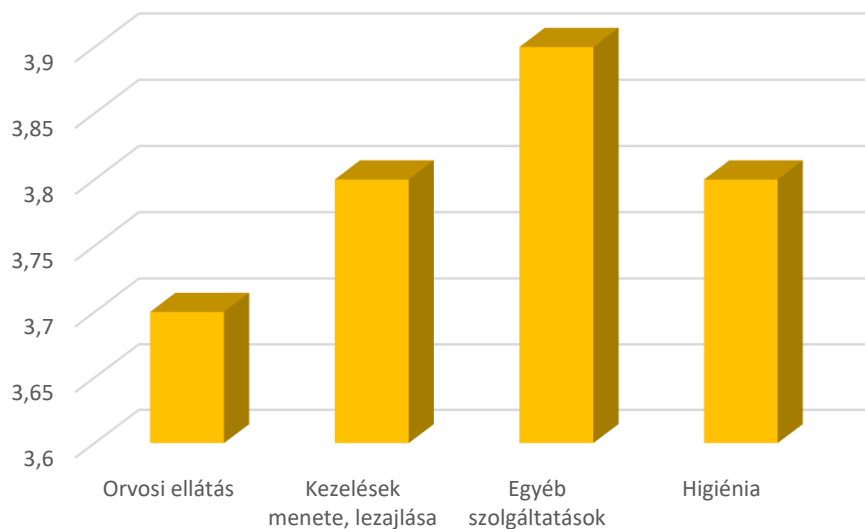
8. ábra: A megkérdezettek a fürdőbe érkezés célja százalékos megoszlásban

A kitöltők legtöbben kikapcsolódni és szórakozni járnak a fürdőbe. Ez azért alakulhatott így, mert a kérdőívet inkább a fiatalabb korosztály tagjai töltötték ki, akik inkább szórakozás céljából veszik igénybe a fürdőt, mint sem gyógyulás céljából.

C. *hipotézis: A fürdők minősége és higiéniája is nagyban hozzájárul a válaszadók elégedettségéhez.*

Ezt a kérdést több kérdés alapján vizsgáltam. Mindegyik kérdés során egy 1-től 5-ig terjedő skálán kellett értékelniük, ahol az 1 „nem elégedett” az 5-ös pedig az „elégedett” volt.





9. ábra: Elégedettség százalékos megoszlása

A diagramon szereplő eredmények alapján a válaszadók a legfontosabbnak az egyéb szolgáltatásokat tartják, és ezzel is a legelégedettebbek a fürdővel kapcsolatban.

A fenti kérdéseken kívül szerettem volna megtudni azt is, hogy vettek-e igénybe az ország más területén hasonló szolgáltatásokat, kezeléseket a kérdőív kitöltői. Mivel a kitöltők legnagyobb százaléka Észak-Magyarországon él, így a legtöbben ezen a területen, tájegységen látogatták már meg hasonló fürdőket. Ilyenek például: Bogács, Eger, Tiszaújváros.

Kíváncsi voltam arra is, hogy mit változtatnának a fürdőn, illetve milyen javaslataik vannak a jövőre vonatkozóan. A legtöbben a fürdő szolgáltatásinak bővítésére tettek javaslatot. Megemlítették a nyitvatartási idő bővítését valamint nagyobb helyigényt a különböző kezelésekhöz, ehhez kapcsolódóan pedig képzett szakemberek bővítését.

## 5 Összefoglalás, következtetések és javaslatok

### Összefoglalás

Szakdolgozatom témája Gyógy szállodák a turizmusban, melyben Észak-Magyarország két gyógyfürdője segítségével mutattam be hazánk gyógyturizmus helyzetét és fontosságát. Munkám célja az volt, hogy felmérjem a vendégek elégedettségét és elvárásait a fürdőkben valamint, hogy átfogó képet mutassak a fürdők szolgáltatásairól.

Dolgozatom első részében az egészségturizmus fogalmát és típusait ismertettem. Fontosnak tartottam, hogy mindenki tudomást szerezzen arról, hogy hogyan tudja megőrizni egészségi állapotát. Ezt követően szemléltettem Magyarországon gyógyturizmus helyzetét és fejlődését, mely tartalmazza a fürdőkultúra kialakulását, a vizek típusait és a gyógyintézmények típusait Magyarországon. Valamint bemutattam az Észak-Magyarország régiójában a gyógyturizmus kialakulását, állapotát napjainkban, valamint a gyógyvizeit. Továbbá az általam választott két gyógyfürdő bemutatása következett. Először a Miskolctapolcai Barlangfürdő történetét, szolgáltatásait ismertettem, majd a Mezőkövesd Zsóry Gyógy- és Strandfürdő következett.

Az elméleti áttekintést követően kvantitatív kutatást végeztem, mely során a megkérdezéses vizsgálatra törekedtem. Két kérdőív segítségével, melyet a fürdőbe látogatók tölthettek ki. Mindkettőből három darab hipotézist elemeztem ki és értékeltem, utána pedig a hipotéziseket beigazoltam, illetve cáfoltam.

A Miskolctapolca Barlangfürdő és a Mezőkövesd Zsóry Gyógy- és Strandfürdő voltak az alapjai a kutatómunkámnak. A fogyasztók, szolgáltatásokat igénybe vevők igényeinek felmérése és elvárásainak kielégítése alapvető, bármilyen sikeres üzlet kiépítéséhez. A vendégek elsődleges elvárása, hogy a fürdőkben a megfelelő szakemberekhez fordulhassanak az általuk igénybe vett kezeléseik során. Ezen kívül fontosnak tartják azt is, hogy minél sokrétűbb szolgáltatásokat vehessenek igénybe.

## **Javaslatok**

A kapott eredmények tanulmányozása után megfogalmaztam javaslataimat, melyek a két fürdő szolgáltatásaira, ezeknek továbbfejlesztésére irányult. Javaslataimat a fürdők fejlesztésére, a vendégkör még jobb megnyerésére vonatkozóan az alábbiakban vázolólok fel.

Első sorban új termékek folyamatos bevezetésével például a masszázások bővítése, egy sószoza kialakítása, szín- és fényterápia, fango pakolás növelheti a vendégek komfortérzetét.

Másodsorban emelném ki a szolgáltatások és csomagok árait és a lehetséges kedvezmények körét. Az ár nem elsődleges meghatározó abban, hogy a szolgáltatást igénybe vevők újra és újra meglátogassák a fürdőket és jól érezzék magukat, de fontos figyelembe venni. A kérdőívekből kiderül, hogy a vendégek nagyobb arányban nem szakorvosi véennyel vesznek részt kezeléseken, hanem saját költségükön. Többen említették a kedvezményes jegyárakat, például az adott városban élők számára kedvezményes belépőjegyek biztosítását. Úgy gondolom, hogy a jelenleg is már meglévő csomagajánlatokat bővíteni lehetne olyan csomagokkal, amelyek a gyógyfürdők által biztosított gyógyászati kezeléseket is komplexen magukba foglalhatják. Ezeken kívül nyereményekkel, ajándékokkal is lehetne motiválni a fogyasztókat. A manapság divatos Facebook játékok, megosztások felkelthetik az emberek érdeklődését és nem csak a környező települések lakóinak, hanem akár az ország többi pontján élőknek, esetleg külföldi látogatóknak is felkelthetnék az érdeklődésüket.

A fejlesztésekben és a marketing számára is fontos szempont lehet az is, hogy hogyan tudják megközelíteni a látogatók a fürdőket. Mindkét fürdő tömegközlekedéssel és autóval is könnyen megközelíthető. Egyetlen probléma azonban, hogy a nyári szezonban, amikor a fürdőket nem csak a kezeléseik céljából veszik igénybe, nehéz parkolóhelyet találni. Mezőkövesden a fürdő környezetében könnyebben található az ember parkolóhelyet, mint a Barlangfürdő környékén. Nagy

segítség lehetne a látogatók számára a parkolók bővítése, esetleg a kezeléseket igénybe vevők számára egy külön, elzárt parkolórész. Jó ötletnek tartanám még, ha a kezelést igénybe vevők parkolókártyákat kaphatnának, melyekkel a kijelölt parkolóhelyeken tudnának megállni, hogy könnyebben és gyorsabban közelíthessék meg a fürdőket.

Végezetül kiemelem a gyógyulást, a gyógyfürdők és gyógyászati szolgáltatások egészségügyi célú igénybevételét. Úgy gondolom, hogy a mai rohanó világba fontos lenne, hogy az emberek jobban odafigyeljenek egészségükre. Ahogy a kutatásomból is látszik az emberek ezeket a fürdőket inkább szórakozás céljából veszik igénybe. Sokan már csak akkor kezdenek el járni kezelésekre, ha már kialakult egy probléma, betegség. Tudatosítani kellene már, akár az iskolákban is a fiatalabb generációkban, hogy fontos a megelőzés, a gyógyvizekre és általában a gyógytényezőkre alapuló kezelések egészséghatása. Fontos a megfelelő táplálkozás, mozgás és nem szabad megvárni, hogy kialakuljanak a betegségek. A fürdők esetleg forgathatnának rövid reklámfilmeket, melyekben nagyobb hangsúlyt helyeznek a kezelésekre.

Összefoglalva tehát úgy gondolom, hogy fontos lenne, hogy minél többen megismerjék a fürdőkben kínált szolgáltatásokat, tudják, hogy melyik kezelést mire vehetik igénybe. Amennyiben jobban ismernék a kezeléseket, a gyógyszerek helyett, melyek rengeteg mellékhatást okozhatnak, szívesebben igénybe vennének természetes gyógymódokat. A média is egyre inkább azt sugallja, hogy egy hátfájásra kenőcsöt, gyógyszert kell használni, holott egy megfelelő masszázs, egy megfelelő szakembertől hosszabb távú javulást, gyógyulást eredményezhet.

## Irodalomjegyzék

Albel Andor-Tokaji Ferenc ALFÖLD SPA Gyógyítás és wellness a Dél-Alföld termálfürdőiben (2006)

Bede Béla Gyógyfürdők és gyógyszállók Magyarországon (2014)

Cseke László Észak-Magyarország gyógyfürdői és fürdői (1982)

Dr. Fröhlich Lóránt Gyógyfürdőkről fürdőzőknek (1991)

Éri István Miskolc-Tapolca-Barlangfürdő (1999)

Félix Zsuzsa-Szelekovszky Rita Gyógyvíz kalauz (2006)

Juhász József-Bíró György-Deák József-Borszéki Béla-Dobos Irma-Szongoth Gábor-Csanády Mihály A Kárpát-medence ásvány-és gyógyvizei

Könyves Erika- Müller Anetta- Ködmön József Az egészségturizmus fókuszai (2013)

Melanie Smith Puczkó László Egészségturizmus: gyógyászat, wellness, holisztika (2010)

Meska Csaba Gyógyfürdők (2001)

Peralta Miguel Angel Magyarország gyógyító vizei (2004)

[http://www.jgypk.hu/tamop13e/tananyag\\_html/wellness/az\\_egszsgturizmus\\_fogalm\\_a\\_alrendszeri.html](http://www.jgypk.hu/tamop13e/tananyag_html/wellness/az_egszsgturizmus_fogalm_a_alrendszeri.html)

[http://www.jgypk.hu/tamop13e/tananyag\\_html/wellness/a\\_wellnessturizmus.html](http://www.jgypk.hu/tamop13e/tananyag_html/wellness/a_wellnessturizmus.html)

[http://www.jgypk.hu/tamop13e/tananyag\\_html/wellness/a\\_gygyturizmus.html](http://www.jgypk.hu/tamop13e/tananyag_html/wellness/a_gygyturizmus.html)

<http://www.gyogyvizek.hu/hirek/furdokulturank-tortenete-pannoniatol-napjainkig.html>

<http://www.gyogyviz.hu/gyogyintezmeny.htm>

<http://barlangfurdo.hu/>

<http://barlangfurdo.hu/aquaterapia>

<https://www.termalfurdo.hu/egeszseg/nemcsak-pihenhet-gyogyulhat-is-a-miskolctapolca-barlangfurdoben-5889>

<http://zsory-furdo.hu/>

[http://www.fenyo-panzio.hu/zsory\\_gyogy\\_es\\_strandfurdo](http://www.fenyo-panzio.hu/zsory_gyogy_es_strandfurdo)

<http://zsory-furdo.hu/gyogyaszat/>

## Mellékletek

### 1. Kérdőív a Miskolctapolca Barlangfürdő vendégei számára

**1. Az Ön neme:**

- Nő
- Férfi

**2. Az Ön életkora:**

- 18 év alatti
- 18-25 év közötti
- 26-44 év közötti
- 45-60 év közötti
- 60 év feletti

**3. Az Ön lakhelye:**

- Észak-Magyarország
- Nyugat-Dunántúl
- Dél-Alföld
- Észak-Alföld
- Közép-Magyarország
- Közép-Dunántúl
- Dél-Dunántúl
- Külföld

**4. Az Ön legmagasabb iskolai végzettsége:**

.....

**5. Honnan szerzett tudomást a Miskolctapolca Barlangfürdőről\*\*\*\*?**

- Ismerős, rokon, barát
- Internet, online
- Szakorvos
- Média
- Egyéb:...

**6. Milyen gyakran jár a fürdőbe?**

- Soha
- 1-2 alkalommal

- Évente többször
- Havonta többször
- Egyéb:.....

**7. Milyen céllal érkezett a fürdőbe?**

- Gyógyulás
- Kikapcsolódás, szórakozás
- Állapotmegőrzés

**8. Tudja-e mire jó a Barlang gyógyító termálvize? Ha igen, mire?**

.....

**9. Szakorvosi vényvel érkezett a Miskolctapolca Barlangfürdőbe\*\*\*\*?**

- Igen
- Nem

**10. Mely kezeléseket veszi igénybe az NEAK (régi OEP) által?**

- Iszappakolás
- Súlyfürdő
- Szénsavas kádfürdő
- Orvosi gyógymasszázs
- Tangentor
- Víz alatti csoportos gyógytorna
- Egyéb:.....

**11. Mit vár az igénybe vett kezelésektől?**

- Fájdalomcsillapítás
- Izomlazítás
- Rehabilitáció
- Stressz oldás
- Egyéb:.....

**12. A Barlangfürdőbe\*\*\*\* érkezéskor volt-e már meglévő betegsége?**

- Nem, nem volt
- Érszűkület
- Cukorbetegség
- Mozgásszervi betegségek
- Egyéb:....

**13. A kezeléseket után érzett valamilyen változás?**

- Fájdalomcsillapítás
- Jobb közérzet

- Nem, nem volt
- Egyéb:....

**14. Mennyire elégedett az orvosi ellátással az intézményen belül?**

1 2 3 4 5

Nem elégedett Elégedett

**15. Mennyire elégedett a kezelések menetével, lezajlásával?**

1 2 3 4 5

Nem elégedett Elégedett

**16. Évente hányszor van lehetősége a kezelések igénybe vételére?**

- Évente 1
- Évente 2-3
- Évente 4 vagy annál több
- Egyszer sem

**17. Mennyire van megelégedve az egyéb szolgáltatásokkal?**

1 2 3 4 5

Nem elégedett Elégedett

**18. Bővítené-e a szolgáltatásokat a fürdőben? Ha igen, mivel?**

.....

**19. Mennyire van megelégedve a higiéniával?**

1 2 3 4 5

Nem elégedett Elégedett

**20. Ön szerint hogyan lehetne bővíteni és javítani az ellátások és a szolgáltatások minőségét?**

.....

**21. Vett e már igénybe hasonló kezeléseket az ország más területén? Ha igen, hol?**

- Bogács
- Debrecen
- Eger
- Egerszalók
- Tiszaújváros
- Egyéb:.....



## **2.Kérdőív a Mezőkövesd Zsóry Gyógy- és Strandfürdő vendégei számára**

### **1. Az Ön neme:**

- Nő
- Férfi

### **2. Az Ön életkora:**

- 18 év alatti
- 18-25 év közötti
- 26-44 év közötti
- 45-60 év közötti
- 60 év feletti

### **3. Az Ön lakhelye:**

- Észak-Magyarország
- Nyugat-Dunántúl
- Dél-Alföld
- Észak-Alföld
- Közép-Magyarország
- Közép-Dunántúl
- Dél-Dunántúl
- Külföld

### **4. Az Ön legmagasabb iskolai végzettsége:**

.....

### **5. Honnan szerzett tudomást a Zsóry Gyógy- és Strandfürdőről?**

- Ismerős, rokon, barát
- Internet, online
- Szakorvos
- Média
- Egyéb:.....

### **6. Milyen gyakran jár a fürdőbe?**

- Soha
- 1-2 alkalommal
- Évente többször
- Havonta többször
- Egyéb:.....

**7. Milyen céllal érkezett a fürdőbe?**

- Gyógyulás
- Kikapcsolódás, szórakozás
- Állapotmegőrzés

**8. Tudja-e mire jó mikor alkalmas a kénhatású gyógyvíz használata?**

.....

**9. Tudja-e mikor NEM alkalmas a kénhatású gyógyvíz használata?**

.....

**10. Szakorvosi vényvel érkezett a Zsóry Gyógy- és Strandfürdőbe?**

- Igen
- Nem

**11. Mely kezeléseket veszi igénybe az NEAK (régi OEP) által?**

- Gyógyvizes gyógymedence
- Gyógyvizes kádfürdő
- Iszappakolás
- Súlyfürdő
- Tangentor
- Orvosi gyógymasszázs
- Egyéb:.....

**12. Mit vár az igénybe vett kezelésektől?**

- Fájdalomcsillapítás
- Izomlazítás
- Rehabilitáció
- Stressz oldás
- Egyéb:.....

**13. A Zsóry Gyógy- és Strandfürdőbe érkezéskor volt-e már meglévő betegsége?**

- Nem, nem volt
- Érszűkület
- Cukorbetegség
- Mozgásszervi betegségek
- Egyéb:.....

**14. A kezelések után érzett valamilyen változás?**

- Fájdalomcsillapítás
- Jobb közérzet

- Nem, nem volt
- Egyéb:....

**15. Mennyire elégedett az orvosi ellátással az intézményen belül?**

1    2    3    4    5

Nem elégedett                      Elégedett

**16. Mennyire elégedett a kezelések menetével, lezajlásával?**

1    2    3    4    5

Nem elégedett                      Elégedett

**17. Évente hányszor van lehetősége a kezelések igénybe vételére?**

- Évente 1
- Évente 2-3
- Évente 4 vagy annál több
- Egyszer sem

**18. Mennyire van megelégedve az egyéb szolgáltatásokkal?**

1    2    3    4    5

Nem elégedett                      Elégedett

**19. Bővítené-e a szolgáltatásokat a fürdőben? Ha igen, mivel?**

.....

**20. Mennyire van megelégedve a higiéniával?**

1    2    3    4    5

Nem elégedett                      Elégedett

**21. Ön szerint hogyan lehetne bővíteni és javítani az ellátások és a szolgáltatások minőségét?**

.....

**22. Vett e már igénybe hasonló kezeléseket az ország más területén? Ha igen, hol?**

- Bogács
- Debrecen
- Eger
- Egerszalók
- Tiszaújváros
- Egyéb:...